

Att anlägga vägtrummor

Länsstyrelsen
Örebro län

En samlande kraft!

Råd vid anläggning av vägtrummor

En vägtrumma ska transportera undan vatten men vägtrumman blir ofta ett hinder för de djur som lever i och runt vattnet. Hinder i vatten kan leda till att hotade arter som flodpärlmussla och utter försvinner.

Vägtrummor är känsliga för översvämningar, särskilt om de är underdimensionerade eller lagda på fel sätt. I ett framtida klimat kommer det att regna mer vilket ökar risken för översvämningar och erosion.

Den här broschyren ger råd till dig som ska byta ut en gammal eller anlägga en ny vägtrumma. Med rätt kunskap går det att bygga vägtrummor som leder bort vatten och skapar förutsättningar för en artrik vattenmiljö.

Utter

Öppna vägen för livet i vattnet

Vattendrag är artrika miljöer. En förutsättning för artrikedomen är att fiskar, groddjur, däggdjur och insekter kan röra sig i och kring vattnet. Ofta råder ett samspel mellan olika djur. Till exempel behöver den hotade flodpärlmusslan öring för att föröka sig. En annan hotad art är uttern som riskerar att bli påkörd om den springer över vägen.

Flodpärlmussla och öring

Att tänka på:

- Ta reda på vilka naturvärden som finns kring vattnet. På Länsstyrelsens webbsida finns karttjänster som kan vara till hjälp.
- Använd natursten. Undvik bergkross och sprängsten.
- Vid forsar och i vattendrag där öring lever bör man överväga att bygga en halvtrumma eller bro.
- Överdimensionera trumman så att vattnets bredd, djup och naturliga botten bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Att välja en större trumma är en liten merkostnad som kan ha stor betydelse för livet i vattnet.
- Uttern simmar ogärna genom vägtrumman. Den behöver en torr vandringsväg, till exempel en torrtrumma vid sidan av, en torr strandbrink eller en konstgjord hylla i trumman.

Placering och lutning

För att vägtrumman inte ska bli ett hinder för fiskar och andra djur bör den så långt som möjligt ha vattendragets naturliga bredd, djup, bottenstruktur och lutning.

Lägg trumman djupt

Se till att trumman ligger tillräckligt djupt. Den ska ligga minst 30 cm under den naturliga botten vid lågvatten och ha ett naturligt bottenmaterial. En torrtrumma gör att uttern kan passera utan att gå upp på vägen.

Undvik fritt fall

Denna trumma är ett vandringshinder. Den trånga trumman gör att vattenhastigheten är betydligt högre i trumma än utanför. Fallet nedanför trumman hindrar fiskar och andra djur som inte hoppar att vandra uppströms. I heltrumma bör lutningen inte överstiga 0,5 procent och vattenhastigheten 0,4 m/s.

Bäst för naturen

En halvtrumma eller bro är det bästa alternativet för då bevaras vattnets naturliga botten, bredd, djup och lutning. De stora stenarna fungerar som viloplats för fisken.

Anpassa till ett förändrat klimat

En fellagd vägtrumma ökar risken för översvämning. Varje år skadas många vägar när vatten undergräver marken eller svämmar över.

I framtiden väntas ett våtare klimat med fler extrema väderhändelser som till exempel skyfall. I Örebro län väntas nederbörden öka med 10-20 procent fram till nästa sekelskifte.

Att tänka på:

- Dimensionera vägtrumman i relation till vattnets högsta flöde. Råd om dimensionering hittar du på Trafikverkets webbsida.
- Uppgifter om vattenflöden finns på SMHI:s webbsida. Behöver du ännu noggrannare uppgifter kan du anlita en konsult.
- Att överdimensionera vägtrummor är ett billigare alternativ än att byta trumman efter ett skyfall.
- Större sten kan läggas i slänterna kring vägtrumman för att förhindra erosion. Enstaka större stenar kan även läggas uppströms trumman för att minska kraften i vattnet och därmed erosionen.

Vad säger lagen?

Att anlägga en vägtrumma är en vattenverksamhet som ska anmälas till Länsstyrelsen. I vissa fall krävs tillstånd från Mark- och miljödomstolen.

Om medelvattenflödet är högst en kubikmeter per sekund räcker det att **anmäla** vägtrumman till Länsstyrelsen. Är flödet större än en kubikmeter per sekund krävs **tillstånd** från Mark- och miljödomstolen.

Anmälan av vattenverksamhet görs till Länsstyrelsen. Information om vad anmälan ska innehålla samt anmälningsblankett hittar du på Länsstyrelsens webbsida.

Tillstånd söks hos en Mark- och miljödomstol. Information om tillståndsprocessen samt innehåll i ansökan hittar du på Länsstyrelsen webbsida.

Var ansöker jag om tillstånd?

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt hanterar tillstånd för vattenverksamheter i kommunerna Hallsberg, Kumla, Lekeberg, Lindesberg, Ljusnarsberg, Nora och Örebro.

Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt hanterar tillstånd för vattenverksamheter i kommunerna Askersund, Degerfors, Hällefors, Karlskoga och Laxå.

Har du fler frågor?

Att bygga vägtrummor som leder bort vatten och skapar förutsättningar för ett rikt liv i vattnet kan verka komplicerat. Om du följer råden i den här broschyren så undviker du några av de vanligaste misstagen.

Mer information om vägtrummor och flöden hittar du på följande webbsidor:

Länsstyrelsen www.lansstyrelsen.se/orebro

SMHI:s vattenwebb www.smhi.se

Trafikverket www.trafikverket.se

Har du fler frågor är du välkommen att kontakta Länsstyrelsen. Mejla din fråga till vattenverksamhet.orebro@lansstyrelsen.se eller ring 010-224 80 00.

Bilder: Utter: Mostphotos.
Torrrumma för utter: Trafikverket.
Bortspolad vägtrumma: Örebro kurirens fotoarkiv.
Övriga bilder tillhör Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen
Örebro län

En samlande kraft!

www.lansstyrelsen.se/orebro

Besöksadress: Stortorget 22
Postadress: 701 86 Örebro
Telefon: 019-19 30 00
E-post: orebro@lansstyrelsen.se